

Als abonnee kan je dit plusartikel lezen.

 DE ARCHITECT

Met dank aan woordspel en ramen tot op de grond: voormalige kerk wordt hart voor de stad

© Dennis De Smet

In Sint-Amandsberg is de Heilig Hartkerk opengewerkt tot een uitnodigend forum voor de buurt. Daarmee doet ze op sociaal vlak wat tevoren de religie beoogde: verbinden.

Koen Van Synghel

Vrijdag 6 december 2024 om 03:00

Toen het bureau De Smet Vermeulen Architecten zijn wedstrijdontwerp indiene voor de herbestemming van de Heilig Hartkerk in Sint-Amandsberg, bedacht het 'hartentroof' als projectnaam. Door het kerkgebouw te herdefiniëren als een hart voor de stad en een hart voor de mensen gaven ze een olijke draai aan de ontwijding van het neogotische bouwwerk. De omwonenden omarmden het epitheton. Zo werd Hartetroef de officiële naam voor het nieuwe buurtontmoetingscentrum.

Uiteraard was er meer nodig dan een woordspel om de stad en de bewoners op de hand te krijgen. Met één strategische ingreep transformeerden de architecten het in zichzelf gesloten religieuze gebouw tot een open forum. Dat deden ze door de hoge zijramen door te trekken tot op de grond. Zo ontstonden uitnodigende portieken.

De determinerende lay-out van het kerkgebouw heeft De Smet Vermeulen Architecten (https://www.standaard.be/cnt/dmf20170227_02754572) ontregeld door niet langer vast te houden aan de rechte as die naar het altaar leidt. In plaats daarvan hebben ze de toegangen verplaatst naar de zijkanten. Dat levert het bijkomende voordeel op dat ze het marktplein aan de noordzijde kunnen verbinden met de pastoorswoning aan de zuidkant. Die lag vroeger in een ingesloten tuin. Met deze ingrepen laten de architecten een nieuwe wind waaien in het kwezelachtige neogotische interieur.

Ondanks de overtuigende doorbraken in de zijgevels, hinkt de architectuur binnen op twee gedachten. De nieuwe structuur in hout wekt de indruk van een grote autonomie. Zo ook de ingenieuze ruitvormige vloer die onafhankelijk tussen de zuilen werd geweven. Maar bij het ontwerpen van de binnengevels lieten de architecten zich dan weer meeslepen door de omringende neogotische ornamentiek. Ze gaven zich over aan stilistische spelereien. Je kunt je afvragen wat de afgeronde houten kolommen, de boogramen en de oculi eigenlijk bijbrengen.

© Dennis De Smet

© Dennis De Smet

© Dennis De Smet

Was het interieur voor een sociaal restaurant en een jeugdbeweging niet meer gediend met een infrastructuur die vrij is van historische en culturele connotaties? En vooral, waarom focuste de architectuur zich niet meer op een permanente staat van tijdelijkheid? Het is maar de vraag of de fragiele gordijnen voor de Chiro een goed architectonisch antwoord zijn voor de tijdelijke inrichting van hun lokalen. Nochtans anticipeert het ontwerp wel degelijk op de toekomst. Eén trappen- en lifftoren kan aangepast worden om extra vloeren te ontsluiten. Alleen zit die vandaag zo ingekokerd dat hij meer een brandtrap lijkt dan een publieke verbindingsruimte.

Het was een goed idee om één verhoogde vloer in de oude kerk te leggen. Zo ontstaat er een centrale ruimte die meer op mensenmaat is en die links en rechts overloopt in galerijen. Daar kun je het plafond van de zijbeuken aanraken. Niet voor niets werd hier onlangs het jongste Architectuurboek Vlaanderen (https://www.standaard.be/cnt/dmf20241121_95320104) voorgesteld, dat voorbeeldige architectuur uit Vlaanderen samenbrengt die zich rekenschap geeft van de maatschappelijke en ecologische uitdagingen en die vormgeeft aan een duurzamere, inclusievere toekomst.

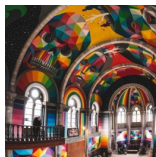
Terecht haalde Hartetroef de selectie van het Architectuurboek. Ondanks de wat overbodige stijloefeningen wil het gebouw meer zijn dan een esthetische of een functionele discipline. Als het één troef uitspeelt, dan is het wel verbinden. Waarmee het etymologisch (*re-ligare* of 'opnieuw-binden') helemaal aansluit bij zijn religieuze voorgeschiedenis.

Lees ook

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20160129_02098746?utm_campaign=internal-article&utm_source=standaard&utm_medium=lees-ook)

Kunnen wij u een eredienst bewijzen? >

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20160129_02098746?utm_campaign=internal-article&utm_source=standaard&utm_medium=lees-ook)

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20160129_02098746?utm_campaign=internal-article&utm_source=standaard&utm_medium=lees-ook)
